

סיפורים נפלאים פרשת ואתחנן

"אבל, אמא", השיב הבן, "עלי לחזור מיד אל בית המדרש. הן הרבי יסיים עד מהרה את עיונו בסוגיה ויתחיל להסביר את הדברים באזני התלמידים!"

"מוטב, בני", הבינה האם והפטירה אנחה, "שתשוב ללימודך. סלח לי על שבקשתיך לטפס אל עלית הגג. אך מה לעשות, ואני זקוקה לעתים קרובות לעזרתך. כן..." דמעה נגרה מעיניה, "לא קל להיות אשה אלמנה..."

כשהמילים של אמו מלוות אותו יצא הבן מהבית ופסע לעבר בית המדרש. תחילה צעד במהירות, חושש היה שמא יפסיד שמץ מדברי רבו. אך הנה נעשו צעדי מתונים קמעה, ולפתע עצר על מקומו בבהלה. "לשם מה אני לומד?" שאל את עצמו שאלה נוקבת. "לאיזו מטרה אני כה ממהר אל בית המדרש? האם כדי ללמוד ולדעת עוד ועוד? וכי מה אשיג אם אוסיף לעצמי ידיעות והרי כל מטרתו של הלמוד היא על מנת לקיים את הדברים!"

"והנה, עתה", הכהו לבו, "לא מילאתי את בקשתה של אמי. אמנם למדתי הלכות כיבוד הורים, וההלכות שגורות על פי. אך כאשר הגיע הרגע לקיימן מה עשיתי? עזבתי את אמי ולא מילאתי את משאלתה. האם לשם כך למדתי את ההלכות?"

"לא! כל מטרת הלמוד היתה על מנת לקיים את הדברים. ולכן, עלי למהר הביתה ולעשות את שבקשה אמי!"

וחיש סב הנער על עקבותיו ושב לבית אמו. הוא טיפס אל עלית הגג, חיטט בין החפצים עד אשר מצא את חבילת השחת המבוקשת.

"הנה, אמא, השחת שבקשת" הגיש את החבילה לאמו בעיניים מושפלות מבושה. "אנא, מחלי לי על שלא מילאתי את בקשתך מיד."

על פניה של האם הסתמן חיוך של קורת רוח. "רוב תודות, בני. ועתה, רוץ ללימודיך, מקווה אני שלא הפסדת ולו גם מעט מדברי רבך!"

כשלבסוף קל עליו מיהר הנער אל בית המדרש. "אנא ה'" רחשו שפתיו, "אינני רוצה להפסיד את דברי הרבי, עשה שלא אאחר!"

בידיים רוטטות פתח את דלתו של בית המדרש. בחלל החדר עמדה דומה. ה"יהודי הקדוש" שקוע היה עדיין בעיונו. והנה, אך נפתחה הדלת, הרים הצדיק ראשו מן הספר וחיוך האיר את פניו הקדוש. הוא קם ממקומו ופנה אל התלמיד הניצב על הסף.

"האם ידוע לך מי מלווה אותך כעת?" הנער היתום השפיל פניו במבוכה. חבריו התבוננו חליפות ברבם ובחברם אך זולת הנער שבפתח לא ראו מאומה.

"אמור נא", שב ה"יהודי הקדוש" לשאול, "איזו מצוה חשובה קיימת זה עתה, שבזכותה בא עמך מלווה כה נכבד?" והנער עדיין שותק במבוכה.

"כשנכנסת הנה", המשיך ה"יהודי הקדוש", "ראיתי כי האמורא אביי מלווה אותך. ובהיכנסו, האיר את עיני וישב את הקושיה החמורה שהתלבטתי בה שעה ארוכה. אמור לי אפוא, על מה ולמה זכית למלווה גדול שכזה?"

"שמור את יום השבת לקדשו כאשר צוך ה' אלקיך" (ה, יב)

באחת הפעמים כאשר נסע רבי שלום דובער מלובביץ לחוץ לארץ, למעיינות מרפא, נפגש עם יהודי אחד שבימי ילדותו היה לובביץ. היה זה בעת שאביו חסיד לובביץ הביאו פעם לרבי כדי לקבל ממנו ברכה. כששמע היהודי שהרבי נמצא בעירו - נזכר בגעגועים בימים שעברו ובא אל הרבי לקבל פניו.

הרבי קיבלו בסבר פנים יפות, ושוחח עמו על עיסוקיו, ושמע שהוא מקבל סחורות ברכבת ודואג להעבירם לבעליהן. עוד סיפר היהודי כי עסקן גדול הוא ומצליח מאוד. שאלו הרבי: "כיצד אתה נוהג בשבת?"

השיב האיש בפשטות, כי אין ברירה ומוכרח לעבוד גם בשבת. אמר לו הרבי "הרי אפשר להמתין יום אחד ולשחרר את הסחורות ביום ראשון?"

הסביר לו האיש שאת הסחורות שהגיעו בשבת חייבים לשחרר בשבת, אחרת יהיה לו נזק כספי גדול.

המשיך הרבי ושאלו הרי אפשר למסור את שחרור הסחורות לגוי? השיב האיש כי אינו יכול למסור את העבודה לאיש שאינו בקי במסחרו. הציע הרבי כל מיני עצות כיצד יוכל להשתחרר מעבודתו בשבת, אך היהודי תירץ כיצד לא ייתכן הדבר.

אמר לו הרבי "אם באמת אין עצה להיזהר מחלול שבת, בעסק כזה, הרי שאתה מוכרח להפסיק ולעזוב את העסק הזה". "לא רבי", השיב האיש "נתח שמן הוא העסק הזה ואי אפשר להסתלק ממנו".

השיב הרב: "עתה אני מבין פסוק אחד בתורה "לא תביא אתנן... ומחירי כלב בית ה' אלקיך" נראה לנו חלק פסוק לא מובן מודע אסור להביא קרבן שנקנה מהמחיר שנמכר כלב, במה חטא הכלב? אלא שהכלב, אף על פי שהוא ידד נאמן של בעל הבית ומאוד מסור לבעליו, בכל זאת אם יראה מרחוק איזה נתח שמן, יעזוב מיד את בעל הבית וירוץ אל הנתח השמן. (613 סיפורים על תרי"ג).

"כבד את אביך ואת אמך" (ה, טז)

שקועים היו ה"יהודי הקדוש" מפשיסחא ותלמידיו בלמוד, והנה הגיע ענין קשה מאד. התעמק הצדיק בלימודו, וכלל לא חש בנעשה סביבו. כל אותה עת ישבו סביבו התלמידים והמתינו עד אשר ימשיך רבם בשיעורו. ואולם, עיונו של הצדיק באותה סוגיה חמורה ארך זמן רב.

לפתע חש אחד התלמידים הממתנינים ברעב. אמר אפוא לנפשו: 'בוודאי יוסיף הרבי להגות בסוגיה עוד זמן רב. בינתיים אמחר לבית אמי ואטעם דבר מה על מנת להשקיט את רעבוני. עתה, מציק לי הרעב ומונע ממני להתעמק בלמוד. ואם לא אוכל כעת כיצד אצליח להתרכז בלמוד מאוחר יותר?'

במחשבה זו מיהר אל ביתו, אכל דבר מה ופנה לשוב אל בית המדרש. עודנו על סף הבית, וקולה של אמו השיגו: "אנא, בני, התוכל לעלות אל עלית הגג להוריד חבילת שחת? הן יודע אתה, בני, שאינני מסוגלת לטפס לגג, וכה זקוקה אני לשחת!"

סיפורים נפלאים פרשת ואתחנן

הנעליים הישנות שלך, אשר בוודאי כבר לא תזדקק להן אחרי נישואיך, ואז אוכל שוב ללכת ללמוד בבית מדרש".

החתן העשיר הביט אליו בבוז ואמר: "אם תלך לעבוד ותרוויח כסף לא תזדקק למתנת בשר-ודם ותוכל לקנות נעליים בכסף!"

חלפו שנים, רבי יצחק אלחנן התפרסם בכל אתר ואתר כתלמיד חכם מופלג וכפוסק הדור. יום אחד הגיע ר' יצחק אלחנן לוילנה כאשר באמתחתו כתב-יד של אחד מספריו כדי להדפיסו. קהל רב יצא לקראתו וקיבלו בכבוד מלכים. מספרים שהקהל הרב שיצא לקראתו מנה כעשרים אלף איש, והדבר השאיר רושם כה גדול עד שמושל מחוז ווילנה אסר עליו לשוב ולבוא לשם, מאחר שהכבוד שניתן לו, היה גדול מן הכבוד שניתן לצאר בבואו לוילנה, והייתה זו פגיעה בכבוד הצאר.

בין הבאים לחלות את פני הגאון היה גם אותו בן עשירים. הלה ידע שר' יצחק אלחנן עומד להדפיס את ספרו ולכבוד הייתה נחשבת בעיני הזכות לממן את הוצאת הספר לאור. ולכן אמר האיש לאורח הנכבד: "הנני מוכן לקבל על עצמי את כל הוצאות הדפס הספר והכריכה ואף את הפצתו". הביט ר' יצחק אלחנן באיש וזיהה אותו כאותו בן עשירים אשר בזמנו סירב להעניק לו זוג נעליים משומשות, ואמר לו: "איחרת את המועד!"

בניו של הרב שהיו נוכחים במקום תמחו על אביהם. מדוע בניגוד לטבעו דחה את העשיר. הסביר להם ר' יצחק אלחנן: "אל תתמחו בני, שמעו ואספר לכם: בצעירותי הייתי יתום ועני, הגיע חורף קשה, נעלי היו קרועות, והייתי זקוק לזוג נעליים טובות כדי ללכת בגשמים ובשלגים. ניגשתי לאדם זה ובקשתי את עזרתו, אך הוא דחני. דעו לכם בני, ייתכן שאילו היה לי אז זוג נעליים טובות, אולי הייתי מוסיף חיל בתורה, אולי הייתי מגיע להישגים גדולים יותר, ואז היה לאותו אדם חלק הגון בתורתך, אולם מאחר שלא זכה העשיר לתמוך בנער הקטן, אין הוא ראוי עתה לתמוך בהוצאות הדפס הספר". (מורשת אבות)

לתשעת הימים:

לאכול 'ימים'...

הגה"ק רבי דוד דייטש בעמח"ס אוהל דוד היה מפורסם כגדול בתורה וכצדיק נשגב [וחמיו של המהר"ם שיק], והיתה לו זיקה להומור, ומתהלכים בשמו הרבה שיחות חולין משמחי לב.

מסופר (עולמו של אבא עמ' רו) שפעם ביקר בפרעשבורג ונפגש עם בחורי ישיבה. שאל אותם "מה אתם אוכלים?" והשיבו אנחנו אוכלים "ימים" (טעג - כלומר שאכלו כל יום אצל בעל הבית אחר שאירח אותם). התפעל רבי דוד ואמר: אם אתם מסוגלים לאכול ימים, אבקשם שתאכלו את תשעת ימי האבלות (מר"ח אב ועד ט' באב), שלא יישאר מהם זכר, והם יהפכו לימי ששון ושמחה...

או אז פצה הנער את פיו ובקול לחש סח את אשר עבר עליו בשעה האחרונה. "הבנתי שטעיתי", סיים, "ולכן שבת הביתה ומילאתי את רצון אמי".

"אכן", פנה הצדיק אל תלמידיו, "ברור כשמש על שום מה זכה חברכם לליווי של אביי. אביי יתום היה מאביו ומאמו. ושמו הנו ראשי תיבות של המלים: "אשר בך ירחם יתום. האמורא אביי לא זכה בימיו לקיים את המצווה החשובה, מצות כבוד אב ואם, ולפיכך מאז פטירתו נוהג הוא ללוות את המקימים את המצווה הזו, שכן עז רצונו להצטרף אל אלו הזוכים לקיים את המצווה החשובה, מצוות כבוד אב ואם" (מעשיהם של צדיקים).

"ואהבת את ה' אלקיך בכל לבבך" (ו, ה)

בעת שיצאה הלווייתו של רבי אברהם זצ"ל (בנו של ה"חפץ חיים" זצ"ל, אשר חלק מחידושי התורה שחידש בבחורות מובאים על ידי ה"חפץ חיים" בספר "ליקוטי הלכות") בדרך לבית העלמין, עמד ה"חפץ חיים" ופתח בהספד על בנו: בשנות השמד והגזירות ת"ח-ת"ט, שפך ה' את כל חרון אפו על עשרות קהילות, ואלפי יהודים נהרגו ונשחטו על קידוש שמו הגדול - התגוררה באחת העיירות אם עם בנה היחיד שהיה יקר לה יותר מבבת עינה. הבית שבו התגוררו האשה ובנה עמד בקצה העיירה, ובשעה שפרצו שונאי ישראל ימ"ש לעיירה התנפלו מיד על בית האלמנה ושחטו את בנה יחידה לעיניה.

עמדה האשה באלם יגונה על יד גופתו של בנה וכפיה פרושות לשמים. יבש מקור דמעוניה, אולם שופכת היא מרי שיחה וקובלת לפניו יתברך: "ריבון העולמים! בחזהו של כל אדם ואדם נטעת לב כדי שיאהב אותך. רק אני, שפחתך החוטאת, לא יכולתי לאהוב אותך בכל לבי, מחצית האהבה הייתה לבני אשר ילדתי. אולם עתה, לאחר שנעשה רצונך ובני נלקח ממני, שוב אוכל לאהוב אותך בכל לבי!"

כל ימי - כך סיים ה"חפץ חיים" הספדו - רצייתי לאהוב את ה' בכל לבי. אולם הרי אין אני אלא בשר ודם ואב לילדים, ורחמי אב על בניו ואהבתו להם, טבע הוא באדם. עמדתך וחילקתי את האהבה לחלקים - חלק לילד זה וחלק לילד זה. ואת החלק הגדול חילקתי לה'. אולם עתה, משלקח הקב"ה ממני את אחד מילדי, הרי נשאר לי עוד חלק אחד של לבי לאהבתו יתברך" (לקח טוב).

"ודברת בם... ובלכתך בדרך" (ו, ז)

בבחורתו היה רבי יצחק אלחנן ספקטור מקובנא שרוי בעניות גדולה. הגיעו הדברים לידי כך שבתקופה מסוימת לא היה לו כסף אפילו לקנות נעליים לרגליו, לכן לא יכול ללכת ללמוד בבית המדרש ונאלץ להישאר בבית.

במצוקתו, פנה יום אחד לבחור בן גילו שהיה בן עשירים ועמד להינשא, וביקש ממנו: "ראה נא את מצבי הכספי הירוד, עד שאין ביכולתי לרכוש לעצמי זוג נעליים חדשות. הואיל ואתה עומד להתחתן בימים הקרובים, מרשה אני לעצמי להניח כי קנית לך בגדים חדשים ליום שמחת לבך. אנא בטובך, תן לי את